

AZ ÉREM HARMADIK OLDALA

A Füredi História 2013/2. számában Láng Róbert tollából megjelent „Egy emléktábla nyomában” című írás.

A cikket elolvasva megállapítható, hogy a szerző nagy körültekintéssel helyezte el az „érdekes emléktáblát” abban a történelmi korban, mely a tábla bevezető szövegezésében olvasható, vagyis a Balatoni Hajózási Részvénytársaság hajóinak felrobbantását megelőző pár hónapos időtartamban.

A robbantásokat követő napon – 1945. március 25-én – Balatonfüreden és környékén véget értek a II. világháborús harci cselekmények. Ezek után sok más teendő között megkezdődhetett a hajók kiemelése és a hajózás visszaállítása a Balatonon. A fakomp, a Komp I. és a személyszállító hajók újjáépítési munkálatainak a személyi, tárgyi feltételei természetesen a füredi hajóépítő üzemben voltak adottak. Ezekben a munkálatokban vettek részt a hajóépítők és a hajósok, akik ugyanannak a BHRt-nek voltak a dolgozói 1948-ig.



A hajók kiemelése a hajógyári sójában

Az érem első oldala az, hogy 1983-ban először állított emléket ennek az ember próbáló időszaknak – a nevezett bronz táblával – az MHD Balatonfüredi Gyógyegysége és a MAHART Balatoni Hajózási Leányvállalata. Az akkori ünnepeken – ahol a Hajózási Leányvállalat is képviseltette magát – Wagner Imre főkonstruktor tartotta az ünnepi beszédet, melyben többek között azt írta/mondta:

„A felrobbantott balatoni hajópark mielőbbi üzembeállítása egyaránt érdeke volt úgy a hajógyárnak, mind a hajózásnak. A siófoki hajósok sem maradtak tétlenek. Annak elősegítésére, hogy minél előbb megindulhasson a hajózás Balatonfüredre jöttek és a hajógyári munkatársaikkal együtt, egymást segítve, fáradságot nem ismerve dolgoztak az eszte-

lenül felrobbantott, számukra munkát, megélhetést biztosító hajóik javításán, üzembe helyezésén. Ezt az egymáson segítséget, együttműködést van hivatva megörökíteni ez az emléktábla, melyet a siófoki hajósok nyugdíjas klubja kezdeményezésére készített a MAHART és a balatonfüredi Hajógyár mostani vezetősége. Az emléktábla emlékeztessen mindenkit, aki a gyár kapuján belép az 1945-ben kezdődő újjáépítés névtelen hajós hajógyári munkásaira, mérnökeire, a hajózás és a hajógyár minden akkori dolgozójára. Szolgáljon a fiatalok részére példa mutatással arra, hogy az emberi összefogás még ilyen nehéz történelmi körülmények között is meghozza a maga gyümölcsét. Őrizze sokáig mindezeket a gondolatokat és az akkori idők emlékét ez a Hajógyár falán elhelyezett kis bronz tábla.”

A 2006-ban megjelent „A Balatonfüredi Hajógyár története 1881–1996” című könyvének 85. oldalán szintén a következőket írta: „A hajóroncsok kiemelése után a siófoki hajósok nem maradtak tétlenek. A BHRT siófoki üzemvezetőjének Amancsics Antalnak irányításával eljöttek Balatonfüredre és az üzem szakembereivel együtt, egymást segítve dolgoztak a személyszállító hajók mielőbbi üzembe helyezésén.”

1983-ban közös megemlékezés és emlékjel elhelyezés volt. Sajnos mára ez a bronz tábla – a nagyközönségtől elzárta – már csak a Helytörténeti Gyűjteményben látható.

Az érem másik oldala a 2008-ban elhelyezett emléktábla, melynek szövegezése és tartalma – a Balaton egyik legforgalmasabb kikötőjében, Balatonfüreden – a helyi és az évenkénti több ezer ide látogató turista olvasata szerint meglehetősen egyoldalúan állítja be a történelmi tény.

Az érem harmadik oldala pedig az, hogy Láng Róbert szavait idézve – már 2009-ben – én is elindultam az Emléktábla nyomában, hogy helytörténeti/hajógyári ismereteimet bővítsem a tábla eredetét, szellemiségét illetően. A kikötői séta alkalmával felfedeztettem – ugyanis semmilyen híradás nem közölte a táblaállítás tényét – táblára írtakat elolvasva, a következő kérdések fogalmazódtak meg bennem. Miért csak a hajó kikötőben felrobbantott hajókról, miért csak az 1947–1948 közötti újjáépítésről, miért csak a hajózó személyzetet – beleértve a vezetőket és az egy festő szakmunkást – említi meg a táblát állító, végezetül pedig konkrétan Polgárdi Ferenc volt hajógyári művezető nevét hiányoltam a tábláról. Annak az embernek a nevét, aki

a közös munkálatokat üzemvezetőként irányította a Hajógyárban, és aki ezért a Balatoni Gőzhajózás 100 éves évfordulója alkalmával a vállalat vezetőségétől egy levélbeli „Elismerést” is kapott. A levél aláírói dr. Ugron Gábor elnök és Hankóczy Jenő vezérigazgató voltak.

A BALATONI HAJÓZÁSI KASZINKYFARSZAG
TUDOMÁNYOS

A Balatoni Gőzhajózás százados évfordulója alkalmával szeretnénk megköszönni azoknak a kikötők, csónakosok, hajósoknak, hogy felkészültek és készen állnak a hajósok felvételére.

Munkájuk elvégzése érdekében kézzel fogható munkát végeztek, ezért szeretnénk megköszönni a közreműködésüket.

NYILVÁNOSÍTÁS

Az igazgatók és a kikötők felkészülését és a hajósok felvételét a hajósok felvételére felkészültek és készen állnak a hajósok felvételére.

Balatonszék, 1960. október 24.

Ugron Gábor
Hankóczy Jenő

POLGÁRDI FERENC
Művezető

TUDOMÁNYOS

A BHRt vezetőségének levele Polgárdi Ferenc hajógyári művezetőnek

A további kutató munka érdekében jegyzem meg, hogy egyébként a táblán szereplő nevek közül hiányzik pl. id. Bozzay István hajóvezető neve, és több személynél a nevek sem pontosak.



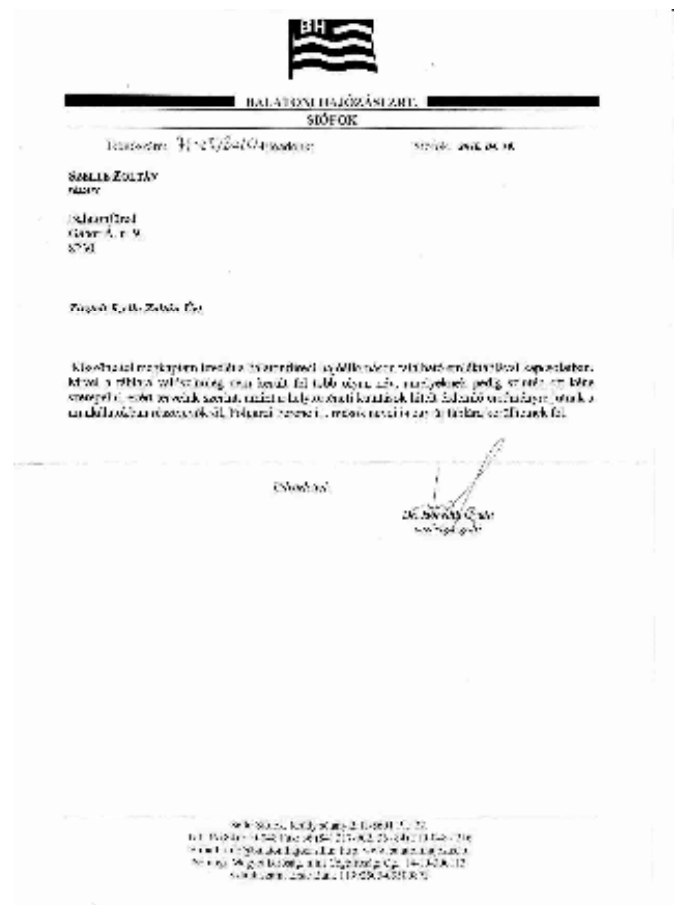
Id. Bozzay István hajóvezető a Szigliget motoros helyreállításánál Füreden
(A fotó készítője: Polgárdi Ferenc művezető)

Kérdésemet feltettem az akkori BHZRt vezérigazgatónak, akitől azt a választ kaptam, hogy majd a jövőbeli helytörténeti kutatások teszik lehetővé azt, hogy a kiegészítések felkerülhessenek egy újabb táblára.

A hajóépítők és a hajósok közös múltja tehát megkívánja a mindkét oldali, egyértelmű, tényszerű tájékoztatást – Balatonfüreden a hajókikötőben is – a jövő nemzedék informálása érdekében.

Balatonszék, 2013. október 24.

Szelle Zoltán
a Balatonfüredi Helytörténeti Egyesület tagja



A BHZRt vezérigazgató levele